

GIN MIGID E BABYOR NI PI' PAUL NGE YAN NGAK TIMOTHY

Gin migid e babyor rok Paul ngak Timothy e fonownag Paul Timothy ni be' ni kab pagel ni yow nga maruwel. Tin ni ba ga' fan riy e rogon ni ngu'un athamgil. I yog Paul ngak Timothy ni ngi i par nib yul'yul' nge wereg murung'agen Jesus Kristus, ni ir fare Thin Ni Bfel' nib riyul', ma thangri ki weliy e thin ko bin Kakrom e M'ag, ma ngi i ngongliy e maruwel nrogon e tamchib ko fare Thin Ni Bfel', ni yugu aram rogon ni bay e gafgow nge togopluw ni be yib ngak.

Ri be fonownag Paul Timothy nge dabi un ko malu'ag thin ndariyfan nma tay e pi'in ndar nanged fan e n'en ni yad be yog, ya dabi yib fan ngak e pi'in yad be motoyil ngay.

Urngin e pin'ey e puguran ngak Timothy rogon ni i par Paul nib gel e michan' rok, nge rogon ni i par nib gumaen', ma ba t'uf Got nge girdi' rok, ma ma athamgil u fithik' e gafgow nge togopluw ni yibe tay ngak.

Tin ni bay riy

Tabolngin 1:1-2

Magaer ni pining Paul ngak Got nge athamgil ni pi' nga laniyan' Timothy 1:3-2:13

Thin nma pi' e ayuw nge fonow 2:14-4:5

Paul ni weliy salpen 4:6-18

Tin tomur e thin 4:19-22

¹ Re babyor ney e yib rok Paul, ni Got e leamnag ni nge mang reb e apostel rok Kristus Jesus, ma kanol'oeg ni nge weliy murung'agen fare yafos ni yog Got nra pi', ni ir e ke yag ngodad ni fan e kad ta'ab girdi'gad Kristus Jesus.

² Ngak fakag i Timothy nib t'uf rog ni be lungug: I Got ni Chitamangiy nge Kristus Jesus ni Somol rodad e ngu'ur ayuwegew gur ma yow be run-guyem ma yow be pi' e gapas nga lanin'um.

Magaer ni pining Paul ngak Got nge athamgil ni pi' nga laniyan' Timothy

³ Gu ma pining e magaer ngak Got, ni ir e gu be pigpig ngak ma dariy ban'en ni be yog lanin'ug ngog ni kug rin' nib kireb, ni bod ni i rin' pi chitamag. Gu be yibilayem ngak Got ma gu be pining e magaer ngak ni bocham nneap' nge rran.

⁴ Dagur pag talin lu'am ni map', ma ku gum' ni bochan ni gomanga gguyem nggu felfelan'. ⁵ Ma dagur pag talin rogon nrib mich Got u wun'um, ni ta'reb rogon ngarogon nib mich Got u wan' e titaw rom i Lois nge chitinam i Eunice. Rib muduwgil u wun'ug ni ku bay rom. ⁶ Ireray fan ni gu be pugu-ran ngom ni ngam guy rogon ngam mon'og ko fare n'en ni gab salap riy nib tow'ath ni pi' Got ngom ko fa ngiyal'nem ni gu tay pa'ag nga dakenam nggu yibilayem ngak Got. ⁷ Ya Kan Nthothup nike pi' Got ngodad e dar ma ngongliydad ni ngad rusgad; machane Kan Nthothup rok e ma pi' gelngidad, mma fal'egdad nge t'uf Got rodad nge girdi', mma pi' gelngidad nge yag nda t'ared lanin'dad.

⁸ Ere dab mu tamra' ni ngu'um weliy mu-rung'agen e Somol rodad; fa reb e mu tamra'

ngog, ni kug kalbus ni bochan. Machane mu'un ko gafgow ni fan ko fare Thin Ni Bfel', nrogon gelngim ni bay i pi' Got ngom. ⁹ Ke thapegdad ngak ma ke piningdad ni ngad manged girdi'en, ni gathi bochan e tin ni bfel' ban'en ni kad ngongliyed, machane bochan e tin ke leamnag nge runguy rok ngodad. I runguydad u daken Kristus Jesus u m'on ndawori sunumiy e fayleng riy, ¹⁰ ma chiney e kan dag kad guyed ni fan e ke yib i m'ug e en nma thapegdad ngak Got, ni aram Kristus Jesus. Ya Kristus e ke taleg gelngin e yam', ma Thin Ni Bfel' nike yib Kristus i weliy ngodad e ir e ke tamilang nagdad u murung'agen e yafos ndariy n'umngin nap'an.

¹¹ I Got e ke turguyeg ni nggu weliy ngak e girdi' fare Thin Ni Bfel', ni aram e gag reb e apostel nge tamchib, ¹² ma ireray fan ni kug gafgow. Machane dagur tamra' ngay, ya gu manang e en ni kug pagan'ug ngak, ma bmuduwigil u wun'ug nrayag rok ni nge tay e tin ke pag fan ngog ni dabi buch ban'en riy nge yan i mada' ko Rofen ni bay sul riy. ¹³ Dab mpag fapi thin nib riyul' ni kug fil ngom, ya ir e ngu'um fol riy, mu um par u fithik' e michan' nge t'ufeg nma yag ngodad ko ta'ab girdi' ni gadad ma tay Kristus Jesus. ¹⁴ Fare Kan Nthothup ni be par u fithik'dad e gelngin e ngam ayuweg ngay fa pin'en ni bfel' ni fa'an kan pag fan ngom.

¹⁵ Ga manang faram ni urngin e girdi' ko nug nu Asia ni kar paged gag, nib mu'un Figelus nge Hermogenes ngay. ¹⁶ Nge runguy Somol girdi'en e tabinaw ku Onesiforus, ya bo'or yay nike pi' e athamgil nga lanin'ug. Der tamra' ngay ni gu bay

u kalbus, ¹⁷ ya nap'an ni yigi taw nga Roma me gayeg i gayeg nge pir'egeg. ¹⁸ Nge runguy Somol e cha'nem ko Chirofen ni ba'aram! Me gur ma ga manang urngin e tin ke rin' ni fan ngog u Efesus.

2

Ba salthaw rok Kristus Jesus nib yul'yul'

¹ Me gur, fakag, e ngam fek gelngim ko ayuw ni be pi' Got ngodad u daken e ta'ab girdi' ni kad ted Kristus. ² Mfek fapi thin ni mu rung'ag ni gu machibnag u p'eowchen e girdi' ni yo'or ni yad e mich riy, ngam pi' ngak e pi'in pumo'on nike pagan'um ngorad, ni pi'in pumo'on ni ku rayag ni ngar machib niked boch e girdi'.

³ Mu un ko gafgow ni be tay e salthaw rok Kristus Jesus, ngam par ni gur reb e salthaw rok nib yul'yul' ngak. ⁴ Ba salthaw ni be un ko mael e der ma un ko tin be muruwliy e girdi' ni gathi salthaw, ya ba'adag ni nge yan nga laniyan' e en ni pilungen e ba' rok e salthaw. ⁵ Be' nma un ko mil ni ir girdi'en e sagreng e dabiyaq ni nge yag puluwon ngak ni fa'anra dabi fol ko motochiel ko fare mil. ⁶ En nma woldug nib gel e maruwel nike tay e susun e ir e som'on ni nge fek e tin ke yib riy. ⁷ Mu leamnag e pin'ey ni gu be yog, ya Somol e bayi ayuwegnem ngam nang fan urngin ban'en.

⁸ Mu leamnag Jesus Kristus, ni Got e ke faseq ko yam', ni Jesus Kristus e ir be' ni owchen David, ni bod ni bay murung'agen ko fare Thin Ni Bfel' ni ir e gu be machibnag. ⁹ Kug gafgow ni bochan e ug machibnag ngak e girdi' fare Thin Ni Bfel', ma mus ko chen ni kanin' ngog ni bod rogon be' nike th'ab

e motochiyel. Machane thin rok Got e gathi kan m'ag e chen ngay, ¹⁰ ireray fan ni gu be k'adan'ug u urngin ban'en ni bochan e pi'in girdi'en Got ni Got e ke mel'egrad, ni bochan e ku er rogorad ni manga ra uned ko thap ngak Got u daken Kristus Jesus, miyad un ko fla'ab ndariy n'umngin nap'an.

¹¹ Ba'aray bbugithin nib riyul' ni ga'ar:

“Fa'anra kad uned ngak ko yam',
ma ku errogon ni kagdad ra un ngak ko fos.

¹² Ma fa'anra ud k'adan'dad i yan,
ma ku errogon ni gadad ra un ngak ko
gagiyeg,

ma fa'anra dogned nda da nanged ir,
ma ku errogon ir nra yog nde nangdad.

¹³ Ma fa'anra darid yul'yul'gad,
me ir e be par nib yul'yul',
ya dabiyaq ni nge thiliyeg rogon ni ir Got.”

Be' ni bfel' rogon e maruwel rok

¹⁴ Mpuguran e re bugithin ni ba'aray ngak e tirom e girdi', ni ngam ta'chiylen ngorad u p'eowchen Got ndab ku ur lu'aged murung'agen yu bugithin. Ya dariy e fel' nra yib riy, ya kemus nra kirebnag e pi'in yad be motoyil.

¹⁵ Mu athamgiliy u rogon nrayag rom nge par e maruwel rom nrib fel' u mit Got, ni bod rogon be' ni girdi'en e maruwel nder tamra' ko maruwel rok, ni ir be' nma machibnag e thin rok Got nrogon. ¹⁶ Dab mu'un i yog e thin nma yog e pi'in ndariyfan Got u wun'rad nge thin ko balyang, ya kemus nra mal'afnag e girdi' nga orel rok Got. ¹⁷ Ya n'en ni yad be fil ngak e girdi' e ra yan i bod rogon ba malad ni be longuy e ufin u dowey. L'agruw ni'

ko pi tamchib ney e Himeneus nge Filetus. ¹⁸ Kar pagew kanawo'en e tin nib riyul' e thin yow be kirebnag rogon nib mich Kristus u wan' boch e girdi' ni bochan e yow be yog ni ka ni mu' i faseg e yam'. ¹⁹ Machane fare def nib gel nike fal'eg Got rogon ke tay e dabiyag ni ngan rurug; ma ba'aray e thin ni kan yoloy nga daken ni ga'ar: "I Somol e manang e pi'in yad girdi'en"; ma ki ga'ar, "En nra ga'ar e ir reb e girdi' rok Somol e thangri pi' keru' ko ngongol nib kireb ni be rin' nge dabki rin'."

²⁰ U lan ba naun ni ba ga' e bay e plet riy ni pire' mit, ni boch e ni ngongliy ko silber, ma boch e ni ngongliy ko gol, ma yugu boch e ni ngongliy ko ren, ma boch e ni ngongliy ko but'; ni boch e ngan maruwel ngay ko yu ngiyal' ni yima ngongliy e madnom riy, ma boch e ngan maruwel ngay ni urngin e rran. ²¹ Fa'anra fal'eg be' rogon nge gilaf nga orel ko pi kireb ney ni gubin, ma yira fek ngan maruwel ngak ni fan nga boch ban'en ni bfel', ni bochan e ke pi' ir nga pa' e Masta rok ma ba ga' fan ngak e Masta rok, ma ke par nra bung ni ngan maruwel ngak ni fan nga urngin e maruwel ni bfel'. ²² Mu tem u orel ko tin nma ar'arnag e pi'in pagel, ma ga nameg e tin nib mat'aw, mu um athamgiliy ngu'um par nib mich Kristus u wun'um, ma ba t'uf Got rom nge girdi', ma ba gapas lanin'um ngam un ngak e pi'in yad ma wenig ngak Somol u fithik' e leam nib machal-bog ni nge ayuwegrad Somol. ²³ Mu tem u orel ko malu'ag thin ndariyfan nma tay e pi'in ndar nanged fan e n'en ni yad be yog; ya ga manang ni bayi n'en miyad tugthin. ²⁴ Ya tapigpig rok Somol e thangri dabi un ko tugthin. Thangri munguy ngak

urngin e girdi', ma nge par ni ir reb e tamchib ni bfel' ma ba gumaen', ²⁵ ma ba sumunguy ko ngiyal' ni be guy rogon ni nge fil e tin nib riyul' ngak e pi'in kar olobochgad ma yad be togopluw ngak. Ma sana rayag ni nge ayuwegrad Got ngar pi'ed keru'rad ko kireb ni yad be rin' miyad nang e tin nib riyul' e thin. ²⁶ Me sulan'rad ngorad ngar milgad nga orel ko wup rok mo'onyan', ni ir e ke kolrad ke tayrad, yad be fol ko tin ni ba'adag.

3

Tin tomuren e rran

¹ Mu tay fanam i yan ko re bugithin ney! Tin tomuren e rran e ri bay mo'maw' ni ngan par nrogon e tin riyul' ni girdi'en Kristus. ² Ya bayi par e girdi' ni kemus ni yad e yad be leam nagrad, ma kari gel e chogow rorad, ma kar ufanthin gad, ma ke tolangan'rad ni yad be leamnag nri ba ga' farad; ma bay urogned e thin nib kireb ngak e girdi', ma bay dab kur folgad rok e gallibthir rorad, ma bay dab kur pininged e magaer ngak be' u lanin'rad, ma bay dab kur liyorgad ngak Got; ³ ma bay dab kur golgad, ma bay dab kur runguyed e girdi', ma bay ur t'ared e thin nga daken e girdi', ma dariyfan ban'en u wun'rad, ma yad ba damumuw; ma bay ra dabuyed e tin ni bfel'; ⁴ ma dabiyag ni nge pagan'uy ngorad, ma dariyfan e girdi' u wun'rad, ma yad ba uf; ma bayi t'uf e fafel rorad me tomur Got u wun'rad; ⁵ ma bay ur dake yad be liyor ngak Got, machane bay ra pi'ed keru'rad nga gelngin. Mu tem u orel rok e pi girdi' nem. ⁶ Boch i yad e be yan ngalan e tabinaw i yan yad

be guy rogon ni ngar gagiyeg niged e pi'in ni ppin nib me'waer nike tomal nagrad e denen ni yad be rin' ma kemang urngin mit e ar'ar e be gagiyeg nagrad, ⁷ ni pi'in ni ppin ni gubin ngiyal' ma yad be guy rogon ni ngar filed murung'agen ban'en, machane ri dabiyag ni ngar nanged e tin riyul' e thin bi'id. ⁸ Ni bod rogon Jannes nge Jambres nra togopluwgow ngak Moses, ere ku errogon e pi girdi' ney ni ku yad be togopluw ko tin riyul' e thin ni girdi' nike balyang lanin'rad ma kar mulgad u rogon ni ngan par nib mich Kristus u wun'uy. ⁹ Machane dabiyag ni nge n'uw nap'rad ko tin ni yad be muruwliy, ya gubin e girdi' ma bay ra guyed feni manan'rad, ni bod e n'en ni rin' Jannes nge Jambres.

Tomuren e fonow ngak Timothy

¹⁰ Machane kamfol ko machib ni gu be yog, nge pangig, nge n'en ni gu be nameg ko biney e tamilang; ma kam fal'eg i yaliy rogon ni gu be par nib mich Kristus u wun'ug, nge fenag gumaen', nge rogon nib t'uf Got rog nge girdi', nge rogon ni gu ma k'adan'ug, ¹¹ nge gafgow ni yibe tay ngog, nge gafgow ni gu be tay. Ga manang urngin e pin'en ni kanrin' ngog u lan yu Antiok, ngu Ikonium, ngu Lystra, ni fapi gafgow nrib gel ntay ngog mu gu k'adan'ug riy! Machane Somol e ke ayuwegneg riy ni gubin. ¹² Urngin e girdi' ni yad ba'adag ni ngar pired u reb e pangin nib m'agan' Got ngay ma kar ta'ab girdi'gad Kristus Jesus e bay ni gafgow nagrad; ¹³ machane girdi' nib kireb nge pi'in yad be dake girdi'en Kristus e bayi gel farad kireb ngu'ur ban niged boch e girdi' ma yibe ban

nagrad. ¹⁴ Machane gur e ngu'um par ko tin nib riyul' e thin ni kan fil ngom, ni ir e kari mich u wun'um. I gur e ga manang ko mini' e pi'in ur machib niged gur, ¹⁵ ma ga manang nnap'an ni kagab bitir ma ga manang e thin ni bay u lan fare babyor nib thothup, ni ir e rayag ni nge tamilang nigem u rogon ni yima thap ngak Got, nma yag u daken e michan' ngak Kristus Jesus. ¹⁶ Ya urngin e thin ni bay u lan e babyor nib thothup e Got e yib i pi' nga laniyan' e girdi' ngar yoloyed nga babyor, me ir e ba ga' fan ya ma fil e tin nib riyul' e thin ngodad, ma be yal'uweg e tin ni be oloboch e girdi' riy, ma be fulweg e girdi' ko ngongol ni bfel', ma be fonownag e girdi' u rogon e ngongol ni ngar pired riy ni ir e bmat'aw u mit Got, ¹⁷ ya en ni be pigpig ngak Got e nge par nike bung rogon nrayag ni nge rin' urngin mit e ngongol ni bfel'.

4

¹ Ri gu be ta'chiylen ngom u p'eowchen Got nge Kristus Jesus ni ir e bayi pufthinnag urngin e girdi', ni pi'in kayad bfos nge pi'in karm'ad: ere bochan e wub rok nge gagiyeg rok ma aram fan ni gu be ta'chiylen ngom ² ni ngam machibnag e thin rok Got ko girdi' ndemturug ko kari mab e kanawo' ngom fa dawor; mu gguy rogon ni nge riyul' u wun'rad, ma ga fal owcherad ko kireb ni yad be rin', ma ga pi' e athamgil nga lanin'rad, mu um fil e thin rok Got ngorad u fithik' e gumaen'. ³ Ya bay ba ngiyal' ni bayi taw ngay me dabuy e girdi' ni ngar motoyilgad ko bin nib riyul' e machib, miyad fol ko tin yad ba'adag, ma bay uranod ngu'ur gayed i yan e pi'in nge machib nagrad

ni yad e bay ra machib niged ngorad e tin ir e yad be yim' ni bochan ni ngar rung'aged. ⁴ Ma bay ra pi'ed keru'rad ko tin nib riyul' ndab kur rung'aged me mang yat e ra tiyan'rad ngay. ⁵ Machane thingar mu par ni ga be filmunguyan'um u fithik' urngin ban'en; mu um athamgiliy e gafgow ni beb ngom, ma ga rin' e maruwel rok e tamchib ko fare Thin Ni Bfel', ma ga ngongliy urngin e maruwel ni kan pi' ngom nrogon e tapigpig rok Got.

⁶ Me gag e ke taw ko ngiyal' ni nge thay e pogofan rog riy ni bochan Kristus; ke taw nga nap'an ni nggu chuw ko biney e tamilang. ⁷ Ya kug athamgiliy e tin nrayag rog ko sagreng, ma kug mil u n'umngin yang ni ngan mil riy, ya par e michan' rog u gil'.* ⁸ Me ere chiney e be son nigeg puluwog ko gel ni kug tay, ni aram fare te'eliyaw ko mat'aw ni ir e bayi pi' fare Tapufthin nib mat'aw i Somol ngog e Chirofen nem – ni gathi go' gag, ya bayi pi' ngak urngin e pi'in nib t'uf Somol rorad ma yad be sonnag ni nge yib i m'ug.

Thin ni go' Timothy e fan ngak

⁹ Mu athamgiliy nga mub mu guyeg ni kane'. ¹⁰ Ya Demas e ke t'uf rok e ngongol nu roy u fayleng, ma ke pageg ke yan nga Thessalonika. Mi Krescens e ke yan nga Galatia, mi Titus e ke yan nga Dalmatia. ¹¹ Kemus ni Luke e kabay rog. Mu non ngak Mark nge un ngom ngambow, ya rayag rok ni nge ayuwegneg ko maruwel. ¹² Ku gol'oeg Tykikus nga Efesus. ¹³ Ma ga ra yib ma ga fek wuru' e mad rog ni kug pag rok Karpus u Troas;

---

* **4:7** par e michan' rog u gil'; ara gub yul'yul' ko tin gu micheg.

mu kum fek fa yu ke babyor; ni fa tinem ni gu ma yoloy e ri ga ra fek.

¹⁴ I Alexander nma maruwel ko wasey e ba gel e kireb nike rin' ngog; mi Somol e bayi pi' puluwon ngak nrogon e tin ke ngongliy. ¹⁵ Ere mu ayuwegnem rok, ya ri be togopluw ko thin rok Got ni gadad be werereg.

¹⁶ Dariy be' ni ayuwegneg ko yay nsom'on ni gu ayuwegneg u tafen e pufthin; ya yad urngin nra paged gag. Mang e yigi runguyrad Got nge n'ag fan u wan'! ¹⁷ Machane Somol e par rog nge pi' gelngig, nge yag ni gu weliy urngin e thin rok Got nge rung'ag urngin e pi'in gathi yad yu Israel; me Somol e ayuwegneg nda kug wan ngalan l'ugun e layon. ¹⁸ Mi Somol e bayi chuwegeg u fithik' urngin e gafgow, me thapegeg nga tharmiy ko gin nsuwon. Me ir e nganog e sorok ngak ndariy n'unngin nap'an! Amen.

Tin tomur e thin

¹⁹ Nge felan' Got ngak Priska nge Aquila, nge girdi'en e tabinaw rok Onesiforus. ²⁰ I Erastus e ke par u Korinth, mi Trofimius e kug pag u Miletus, ni fan e mm'ar. ²¹ Mu athamgiliy nga mub u m'on ko ngiyal' ndawori taw e garbeb.

Eubulus, nge Pudens, nge Linus, nge Klaudia nge urngin e tin kabay pi walagdad ni girdi'en Kristus e be lungurad e nge felan' Got ngom.

²² I Somol e ngi i par u lanin'um.

I Got e ngi i ayuwegmed ni gimmed gubin.

Bible Ni Thothup
The Holy Bible in the Yapese language of the
Federated States of Micronesia

Copyright © 2007 Bible Society of Micronesia

Language: Yapese

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-12-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023

37b6628b-b71d-5df3-af33-fc1d4dd69788